ISSN: 2383-3483; Journal of Police Medicine. 2022;11(1):e10

Journal of Police Medicine

Original Article

OPEN ACCESS

The Effectiveness of Intervention-Support Protocol on Self-Destruction and Media Literacy in Media Storm Affected Society (Depending on the Technique of Throwing to the Wolves)

HamidReza Abdoli[1] PhD Candidate, **Masoumeh Azmodeh**[1*] PhD, **Mahmoud Tabatabai**[2] PhD, **Mehran Samadi**[3] PhD

[1] Department of Psychology, Faculty of Educational Sciences & Psychology, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran.
[2] Department of Physiology, Faculty of Medical Sciences, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran.
[3] Department of Social Communication Sciences, Faculty of Social Sciences, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran.

ABSTRACT

AIMS: Social media can also cause psychological harm in addition to informing. This study aimed to investigate the effectiveness of an intervention-support protocol on self-destruction and media literacy in a military university staff.

MATERIALS & METHODS: The research is applied in terms of purpose with a quasi-experimental design. The statistical population included all the staff of a military university in 2020-2021. The sample of this study was 40 employees who were randomly selected by available method as a nonprobability sample and were divided into two groups of 20 as test and control groups. Data collection tools were the scale of Agha Mohammadian Sherbaf and Moradian's self-destructive behaviors (2012) and media literacy of Falsafi (2014). The intervention protocol consisted of group training workshops for 10 sessions as 2 sessions per week for five consecutive weeks that were performed on the experimental group. Analysis of covariance and SPSS 26 software were used to test the effectiveness of the intervention-support protocol on self-destruction and media literacy.

FINDINGS: 57.5% of the 40 participants (23 people) in the study were male who were between 20 and 30 years old. The highest and lowest frequency of education was respectively related to people with bachelor's degrees (50%) and Ph.D. degrees (7.5%). The mean scores of self-destruction in the experimental group decreased from 115.50±14.35 in the pre-test stage to 77.75± 15.09 in the post-test stage and the mean scores of media literacy in the experimental group in the pre-test situation increased from 45.30±7.81 to 62.60±7.12 in the post-test stage. The significance level of all tests was less than 0.05 error and the research hypothesis was confirmed.

CONCLUSION: Considering the significant effect of the intervention-support protocol on self-destruction and media literacy, applying this protocol is useful to control the damage caused by the media storm.

KEYWORD: Protocol; Self-Destruction; Social Media

How to cite this article:

Abdoli H., Azmodeh M., Tabatabai M, Samadi M. *The Effectiveness of Intervention-Support Protocol on Self-Destruction and Media Literacy in Media Storm Affected Society (Depending on the Technique of Throwing to the Wolves).* J Police Med. 2022;11(1):e10.

***Correspondence:**

Address: Islamic Azad University of Tabriz Complex, km 2 of Tabriz-Tehran Road, Tabriz, Iran.
Postal Code: 5157944533.
Tel: +984131966020
Mail: mas_azemod@yahoo.com

Article History:

Received: 26/08/2021
Accepted: 08/11/2021
ePublished: 19/02/2022

Copyright © 2022, Journal of Police Medicine | This open access article is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License

Introduction

... [1]. Self-destructive behaviors are any type of behavior that endangers a person's physical, mental and social health and ultimately leads to incompatibility with the current situation in the educational, work and family situations [2]. ... [3, 4]. Social media plays the most important role in capturing the heart, soul and mind of the audience through psychological operations, and in this way, they can capture emotions, motivations and finally, influence the behavior of groups and individuals [5]. ... [6]. One of the media methods for influence the audience is known as Technique of Throwing to the Wolves [7]. ... [8-11]. Interactive media use the poor media literacy and critical thinking of the audience to shape self-destructive feelings and behaviors in the user [12]. ... [13-15].

Aim(s)

This study aimed to evaluate the effectiveness of the intervention-support protocol on self-destruction and media literacy in the staff of a military university.

Research Type

The method of the present study is applied in terms of purpose and in the group of quasi-experimental designs with the control and experimental groups, which was performed as a pre-test and post-test.

Research Society, Place and Time

The statistical population of this study was all staff of a military university in 2021-2022.

Sampling Method and Number

After people agree, media literacy and self-destruction tests were held among those who had a score higher than 62 in the self-destruction test and less than 60 in the media literacy test (limited media literacy), 40 people were selected as a sample through non-probability sampling method. In the next step, the participants were divided into two groups of 20 according to the table of random numbers.

Used Devices & Materials

The Agha Mohammadian Sherbaf and Moradian Self-Destructive Behavior Questionnaire with [1] (Cronbach's alpha coefficient 0.89) and the Media Literacy Questionnaire of Falsafi [16] (Cronbach's alpha coefficient 0.91) were the data collection tools in this study. Questionnaires were provided to statistical samples in a closed form for data collection. The supportive intervention protocol consisted of group training workshops for 10 sessions and 2 sessions per week for five consecutive weeks (one session per week for supportive intervention sessions and one session per week related to media literacy) which was implemented for the experimental group (Table 1 and 2).

Table 1) Intervention-support group meetings for self-destruct [17]

Session	Session content
First	Introduction and acquaintance with other members of the group, preparation of sample people through introductory explanations and descriptions of the causes of self-destruction, short-term and long-term consequences and effects of self-destruction, the need to control self-destructive behaviors, training distraction skills using Mindfulness training, make a list of fun activities and include it in weekly schedule.
Second	Examining the thoughts and feelings that lead to self-destruction. Explain and identify coping responses with negative consequences such as anxiety, anger and depression, encourage thinking and talking about feelings and ways of thinking, ways of interacting and socializing with others. Assign homework to write down your thoughts and feelings.
Third	Answering related questions, reducing physical vulnerability in cases such as overeating and eating less, exercise, physical illness, sleep hygiene, stress and strain, identifying self-destructive behaviors, self-monitoring without judgment, practicing creativity through positive thinking (Methods for improving the problem) Designing a problem regarding self-destructive behaviors by selecting group members and selecting valuable and useful ideas (Adapted from the book Method of Creativity, Vakili 2006)
Fourth	Questions and answers about the previous session, emotion regulation training (emotion recognition, reduction of vulnerability and emotional suffering, increase of positive emotion), change of emotions through action contrary to recent emotion, training and practice of creativity through negative brainstorming) complex methods And problem solving (by designing a problem to select group members to identify and eliminate inappropriate behaviors and feedback.
Fifth	Increase interpersonal efficiency (maintain relationships, interest, etc.), (plan individual differences and teach important individual skills (description and expression, assertiveness, self-confidence, negotiation and self-esteem) Training breathing exercises to control stress Practical form, summarizing and reviewing pre-test and post-test sessions

The experimental group also completed the questionnaires after the designed intervention protocol. The collected data were statistically analyzed after filtering the data and discarding the incomplete questionnaires. ... [17, 18].

Ethical Permissions

The research was conducted by observing the ethical principles and confidentiality of the information of the questionnaire and observing the rights of the participants regarding the ability

to leave the research at any time at the discretion of the individuals themselves.

Statistical Analysis

First, the basic defaults of analysis of covariance were examined, including multiple linearity, homogeneity of variances, homogeneity of regression slopes, and normality of dependent variables. In order to correctly use of tests and statistical methods, the distribution of the studied variables was determined using skewness and elongation coefficients. The default of the multivariate analysis of variance approach was examined before examining the main hypothesis on effectiveness of the intervention-support protocol on self-destruction and media literacy in the study population. In order to measure the vector compliance of dependent variables from a normal multivariate distribution and parity of variance-covariance matrices, box's M test was used. Due to the normality of data distribution, analysis of covariance was used to test the hypotheses and research questions. This study was performed using SPSS 26 software.

Table 2) Outline of the content of the media knowledge workshop [18]

Session	Session content
First	Familiarity with the features of online world content, search skills and the use of media resources
Second	Features of various media such as radio, television, movies, newspapers, magazines and various types of online world media, planning and time management skills to access and use media
Third	How the media affects the audience, the skill of analyzing media messages
Fourth	Critique of common methods of persuading the audience in the media, analysis of various media messages according to the values of society
Fifth	Identify and critique political and ideological orientations in media advertising, media criticism methods and online world

Finding by Text

Among the 40 participants in the study, 57.5% were between 20 and 30 years old (23 people), 25% were between 31 and 45 years old (10 people) and 17.5% were over 45 years old. 57.5% (n=23) of the samples were male and 42.5% were female. 75% (30 people) were married and 25% were single. The highest frequency of education was related to those with a bachelor's degree, which accounted for 50% of the total scale. After that, respectively people with master's degree (27.5%; 11 people), associate degree (15%; 6 people) and PhD (7.5%; 3 people) had the highest frequency. The mean of self-destructive scores of the control group in the two conditions of pre-test (107.4520.85±) and post-test (109.8517.05±) were almost the same and no significant difference was seen. However, in the experimental group, the mean of self-destructive scores in the post-test mode (77.7515.09±) was significantly different from the pre-test (115.5014.35±) (Table 3).

Table 3) Descriptive indicators of self-destructiveness in pre-test and post-test times in control and experimental groups (n=20)

Variables	Statistical groups	Test status	M	SD	The lowest score	The highest score
Self-destructive	Control	Pre-test	107.45	20.85	67	142
		Post-test	109.85	17.05	76	147
	Test	Pre-test	115.50	14.35	75	133
		Post-test	77.75	15.09	45	96

Also, in the control group and in the pre-test condition, the mean score of media literacy was 47.358.71± and in the post-test stage was 45.706.85±. In the experimental group, in the pre-test condition, the average score of media literacy was 45.307.81± and in the post-test was calculated as 62.607.12± (Table 4).

Table 4) Descriptive indicators of media literacy in pre-test and post-test times in two groups of control and experiment

Variables	Statistical groups	Test status	M	SD	The lowest score	The highest score
Media literacy	Control	Pre-test	47.35	8.71	27	61
		Post-test	45.70	6.85	34	61
	Test	Pre-test	45.30	7.81	32	64
		Post-test	62.60	7.12	49	77

All statistical test defaults were reviewed and confirmed (Table 5).

Table 5) Results of regression slope homogeneity test

Variables	Total squares	Degrees of freedom	Average squares	F	p
Self-destructive	151.048	1	151.048	0.847	0.363
Media literacy	8.065	1	8.065	0.327	0.571

The data distribution of all variables was also normal. According to the self-destructive scores of the samples in the control and experimental groups (Table 1), the significance level of the

group variable (test statistic equal to 70.417 and significance level equal to 0.01) was less than 0.05 and with pre-test control, the mean score Self-destruction was different in the control and experimental groups. Also, the square of ETA and the effect or difference of the experimental group was equal to 0.656, which meant that 65.6% of the individual differences in the scores of the self-destructive dependent variable were related to the group variable. Also, the statistical power was equal to one, which determined the high power of this test. Also, based on the research findings, the mean scores of self-destruction after the intervention-support protocol in the experimental group decreased and was found to be statistically significant. Therefore, the first hypothesis on the effect of intervention-support protocol design on self-destruction with 95% probability was confirmed (Table 6).

Also, according to the media literacy scores of the samples in the control and experimental groups (Table 2), based on the results, the significance level of the group variable (test statistic equal to 133.996 and significance level equal to 0.01) was less than 0.05 and with pre-test control, the mean score of media literacy was different between the control and experimental groups. In addition, the square of ETA and the effect or difference of the experimental group was equal to 0.784, which meant that 78.4% of the individual differences in the scores of the media literacy dependent variable were related to the group variable. Statistical power was also calculated to one, which characterized the high power of this test. Findings showed that the mean scores of media literacy after the intervention-support protocol in the experimental group increased significantly. Therefore, the second hypothesis of the research on the effect of intervention-support protocol design on media literacy was confirmed with 95% probability (Table 7).

Table 6) Tests of effects between subjects on self-destructive variable in control and experimental groups

Source of changes	Total squares	Degrees of freedom	Average squares	F	p	Effect size	Test power
Pre-test	3290.127	1	3290.127	18.534	0.01	0.334	0.987
group	12500.274	1	12500.274	70.417	0.01	0.656	1.000
Error	6568.173	37	177.518	-	-	-	-
Total	327100.000	40	-	-	-	-	-

Table 7) Tests of effects between subjects on media literacy variable in two groups of control and experiment

Source of changes	Total squares	Degrees of freedom	Average squares	F	p	Effect size	Test power
Pre-test	962.177	1	962.177	785.39	0.01	0.518	1.000
group	602.3240	1	602.3240	996.133	0.01	0.784	1.000
Error	823.894	37	184.24	-	-	-	-
Total	122002.000	40	-	-	-	-	-

The significance level of box's M test was 0.903 and greater than 0.05 which indicated the equality of the observed covariance matrices of the dependent variables between the different groups and the default of using multivariate analysis of covariance was confirmed. Based on the results of multivariate analysis of covariance (test statistic equal to 76.849 and significance level equal to 0.01); the significance level of all tests (Pillay, Wilks' Lambda, hoteling effect and the Roy's Largest Root) were less than 0.05, the group effect in the model was significant by controlling the experiments. Eta squared was also equal to 0.874. Statistical power was also calculated equal to one, which characterized the high power of this test. Therefore, the general hypothesis of the research on the effectiveness of the intervention-support protocol on self-destruction and media literacy was confirmed.

Main Comparison to the Similar Studies

Although no research has been done on an intervention program to reduce self-destruction of social media users, in the sections related to the effects of media storms on mental health and self-destructive behaviors, studies have been conducted that will be mentioned. This part of the findings is consistent with many studies [19-28]. The findings also confirmed the hypothesis stating the intervention-support protocol had a significant effect on media literacy. These results are consistent with the findings of Bahadori, Khosroshahi and Barghi [30] and Hosseini and Jahed research [31]. There is a positive and significant relationship between parental media literacy and social identity with media

consumption in adolescents [30]. Soft warfare in various formats (media, intellectual and cultural, religious and value) and using a variety of tools including the press, books, blogs, internet groups, satellite networks, fashion and clothing markets, virtual and real color revolutions and sects has been formed the impact of which is greater among elites and academics due to their greater and more direct connection to the information society [31]. In explaining this result, we can refer to the theories of Cultivation, Crystallization and Social learning. The theory of crystallization states that the media influence the readers to determine the importance of events by highlighting a small event and obtaining strategic results from it. Accordingly, by publishing news based on it, the media overvalue consumption and make it the focus of the audience's thinking [29].

Limitations

Due to the limitations of stationery, it is recommended to use complementary collection methods such as interview and observation in order to access additional findings. Due to time and space constraints, research should be conducted in other geographical areas and time periods and other universities and the results should be compared.

Suggestions

It is suggested that more studies be conducted in this regard due to the lack of studies on the destructive effects of interactive media and the phenomenon of Throwing to the Wolves on self-destruction and media literacy,

Conclusions

The intervention-support protocol on self-destruction and media literacy is effective in society influenced by the media storm. Therefore, using this protocol to control the damage caused by storm media is practical.

Clinical & Practical Tips in Police Medicine

Due to the fact that lack of media literacy of university staff leads to self-destruction and psychological effects, it is suggested that in-service courses for university staff and courses in the student program be considered to promote media literacy. Also, preparing and distributing brochures and posters related to self-destruction improvement and media literacy promotion can be helpful.

Acknowledgments

This article is taken from a PhD dissertation at the Islamic Azad University, Tabriz, Iran.

Conflict of Interest

The authors state that there is no conflict of interest in the present study.

Funding Sources

The present study had no financial support.

ISSN: 2383-3483; Journal of Police Medicine. 2022;11(1):e10

مجله طب انتظامی

مقاله اصیل

دسترسی آزاد

اثربخشی پروتکل مداخله‌ای-حمایتی بر خودتخریبی و سواد رسانه‌ای در جامعه متأثر از طوفان رسانه‌ای (وابسته به تکنیک پرتاب میان گرگ‌ها)

حمیدرضا عبدلی[1] PhD Candidate، معصومه آزموده[1*] PhD، محمود طباطبایی[2] PhD، مهران صمدی[3] PhD

[1] گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.
[2] گروه فیزیولوژی، دانشکده علوم پزشکی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.
[3] گروه علوم ارتباطات اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی، واحد تبریز ،دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.

چکیده

اهداف: رسانه‌های اجتماعی علاوه بر جنبه اطلاع‌رسانی می‌توانند آسیب‌های روانشناختی نیز ایجاد نمایند. پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی پروتکل مداخله‌ای-حمایتی بر خودتخریبی و سواد رسانه‌ای کارکنان یک دانشگاه نظامی انجام شد.

مواد و روش‌ها: پژوهش از نظر هدف کاربردی و در گروه طرح‌های شبه‌آزمایشی است. جامعه آماری مشتمل بر تمامی کارکنان یک دانشگاه نظامی در سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بود. نمونه این تحقیق ۴۰ نفر از کارکنان بودند که به شیوه غیراحتمالی و در دسترس گزینش شدند و در دو گروه ۲۰نفره آزمون و کنترل تقسیم شدند. ابزار گردآوری داده‌ها، مقیاس رفتارهای خودتخریب‌گرانه آقا محمدیان شعرباف و مرادیان (۱۳۹۱) و سواد رسانه‌ای فلسفی (۱۳۹۳) بود. پروتکل مداخله‌ای شامل کارگاه‌های آموزش گروهی به مدت ۱۰ جلسه و به صورت ۲ جلسه در هفته در پنج هفته متوالی بود که بر گروه آزمایش اجرا شد. جهت آزمون اثربخشی پروتکل مداخله‌ای–حمایتی بر خودتخریبی و سواد رسانه‌ای از تحلیل کوواریانس و نرم افزار SPSS 26 نسخه بهره‌گیری شد.

یافته‌ها: از میان ۴۰ شرکت‌کننده در پژوهش، ۵۷/۵ درصد از افراد بین ۲۰ تا ۳۰ سال (۲۳ نفر) و مرد بودند. به ترتیب بیشترین و کمترین فراوانی تحصیلات مربوط به افراد دارای کارشناسی (۵۰ درصد) و مدرک دکترا (۷/۵ درصد) بود. میانگین نمرات خودتخریبی در گروه آزمایش با اجرای مداخله از ۱۱۵/۵۰±۱۴/۳۵ در مرحله پیش‌آزمون به ۷۷/۷۵±۱۵/۰۹ در مرحله پس‌آزمون کاهش و میانگین نمرات سواد رسانه‌ای در گروه آزمایش در وضعیت پیش‌آزمون از ۴۵/۳۰±۷/۸۱ به ۶۲/۶۰±۷/۱۲ در مرحله پس‌آزمون افزایش یافت. سطح معناداری تمامی آزمون‌ها کمتر از خطای ۰/۰۵ به‌دست آمد و فرضیه تحقیق تأیید شد.

نتیجه‌گیری: با توجه به تأثیر معنادار پروتکل مداخله‌ای–حمایتی بر خودتخریبی و سواد رسانه‌ای، بکارگیری از این پروتکل به منظور کنترل آسیب‌های ناشی از طوفان رسانه‌ای کاربردی است.

کلیدواژه‌ها: پروتکل، خودتخریبی، رسانه اجتماعی

نحوه استناد به این مقاله:

Abdoli H., Azmodeh M., Tabatabai M, Samadi M. *The Effectiveness of Intervention-Support Protocol on Self-Destruction and Media Literacy in Media Storm Affected Society (Depending on the Technique of Throwing to the Wolves).* J Police Med. 2022;11(1):e10.

نویسنده مسئول*:

آدرس پستی: تبریز،کیلومتر ۲ جاده تبریز- تهران، مجتمع دانشگاه آزاد اسلامی تبریز.
کدپستی: ۵۱۵۷۹۴۴۵۳۳
تلفن: ۰۴۱۳۱۹۶۶۰۲۰
پست الکترونیک: mas_azemod@yahoo.com

تاریخچه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۰/۰۶/۰۴
پذیرش: ۱۴۰۰/۰۸/۱۷
چاپ: ۱۴۰۰/۱۱/۳۰

Copyright © 2022, Journal of Police Medicine | This open access article is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License

مقدمه

در همه جوامع و فرهنگ‌ها انسان‌ها به اقدامات و رفتارهایی دست می‌زنند که پیامدهای منفی مستقیم و غیرمستقیمی برای خود و اطرافیانشان دربر دارد. این‌گونه رفتارها که از آن به عنوان خودتخریبی یاد می‌شود، گرچه دارای پیشینه‌ای به قدمت تاریخ بشریت است ولی در دهه‌های اخیر بروز بیشتری داشته است [۱]. از لحاظ مفهومی رفتارهای خودتخریب عبارت است از هر نوع رفتاری که سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی فرد را دچار خطر نموده و نهایتاً منجر به عدم سازگاری فرد با شرایط فعلی در محیط‌های تحصیلی، شغلی و خانوادگی می‌شود [۲]. اتخاذ رفتارهای خودتخریب‌گرانه همچون اعتیاد به اینترنت، تلویزیون، اعتیاد دارویی و استعمال مواد مخدر، پرخوری و کم‌خوری، کم‌خوابی، اهمال‌کاری، ورزش ناکافی، نداشتن فعالیت‌های مفرح، وسواس عملی، خشونت و پرخاشگری، انزوا و گوشه‌گیری، عدم توجه به نکات ایمنی شخصی و سطوح بالای استرس و فشار روانی می‌تواند یک روش برای تأمین امنیت روانی باشد و به عنوان مکانیزم مقابله‌ای برای رویارویی با اضطراب، فشار، خواسته‌های اجتماعی و دیگر بحران‌های عاطفی و بین‌فردی عمل نماید [۳]. صرف نظر از اینکه افراد یک جامعه در مورد شیوه‌های روابط اجتماعی، رعایت آداب و شئونات و مراودات خود تا حد زیادی تحت تأثیر آموزه‌های خانوادگی و محیط پیرامونی خود هستند، با این وصف نقش رسانه را در این زمینه نمی‌توان نادیده گرفت [٤]. رسانه‌های اجتماعی به‌طور ویژه از طریق عملیات روانی، پررنگ‌ترین نقش را در تسخیر قلب و روان و ذهن مخاطب و انتقال ویژگی‌ها و اطلاعات خاصی به مخاطبان ایفا می‌نمایند و متعاقباً از این رهگذر می‌توانند احساسات و انگیزه‌ها و نهایتاً رفتار گروه‌ها و افراد را تحت تأثیر قرار دهند [٥].

گسترش رسانه‌های جمعی، همچنین نقش برجسته‌ای در جهت‌دهی نگرش‌ها و رفتارهای اجتماعی ایفا می‌نمایند [٦]. یکی از شیوه‌هایی که رسانه‌ها برای رسوخ در مخاطبان از آن بهره می‌گیرند، به تکنیک پرتاب میان گرگ‌ها معروف است. این تکنیک به منظور تحت تأثیر قرار دادن افکار و رفتار مردم و همچنین وارد نمودن ضربه به جبهه مقابل از سوی روس‌ها بعد از ظهور جنگ اطلاعات به عنوان یکی از حوزه‌های تحول‌آفرین در مسائل امنیتی جهان معاصر، مورد اقبال قرار گرفت. در این باره *Boglanov* در مجله معروف تفکر نظامی که توسط دانشکده فرماندهی ستاد مشترک روسیه منتشر می‌گردد، نوشته است: "رسیدن به اهداف جنگ‌های معاصر را می‌توان با استفاده از شیوه‌های نظامی، اقتصادی و درگیری اطلاعاتی-روانی و اطلاعاتی-فنی محقق نمود" [۷]. به عنوان مثال رسانه‌های عربستان با بهره‌جویی از این تکنیک با وارونه کردن حقایق و ارائه اطلاعات غیرواقعی و تحریف حقایق، در تلاش هستند که پشتوانه احساسی و عاطفی جامعه ایران را مورد تهاجم قرار دهند [۸]. بهره‌گیری از این رسانه‌های تعاملی در راستای چهارمین نسل جنگ و با اتکا بر اصولی همچون تمرکز زدایی، ابتکار عمل، از بین رفتن وضعیت انحصاری جنگ‌ها و ناهمگونی، بنا شده است و توسط نهادهای غیردولتی و گروه‌های غیرنظامی ماهر در سطوح وسیع و گسترده انجام می‌پذیرد [٥]. بنابراین این رسانه‌ها به دلیل امکانات گسترده و بالای خود، بخش بزرگ و فزاینده‌ای از زندگی مردم را پوشش داده و به نحو نظام‌مندی با ویژگی‌های فردی، موقعیتی و ساختاری برگرفته از نوع جامعه یا موقعیت اجتماعی برحسب سن، جنس و طبقه تا نگرش و عقاید و ارزش‌های فردی منطبق می‌گردند، چراکه تأثیرگذاری بر مصرف رسانه‌ای در تکثرگرایی و یکدست نینگاشتن مخاطبان میسر است [۹]. در این تکنیک برای کند یا متوقف نمودن رفتار مخاطبان، پشتوانه احساسی و عاطفی افراد مورد هدف قرار گرفته تا مخاطبان به واسطه خودتخریبی توان خود را برای دستیابی به اهداف از دست می‌دهند و مجبور به عقب‌نشینی، تسلیم یا فرار می‌گردند [۸].

در این خصوص *Horton* سوادرسانه‌ای را به دسترسی، تجزیه و تحلیل و تولید ارتباط در اشکال گوناگون رسانه و مصرف انتقادی محتوا تعریف نموده است. از این رو می‌توان چنین اذعان داشت که بینش صحیح در مخاطب، توان تجزیه و تحلیل و ادراک اهداف رسانه‌های تعاملی و برخوردار بودن از تفکر انتقادی نسبت به محتوای خبری، از مواردی است که همواره در سواد رسانه‌ای مورد توجه قرار می‌گیرد و به واسطه طوفان رسانه‌ای همواره آماج حمله رسانه‌های اجتماعی قرار گرفته است [۱۰]. دیگر نتیجه مستتر در این تکنیک برای تأثیر بر الگوی مصرف و ذائقه مخاطب، ارائه پیام‌ها و اطلاعات محرک احساسات است. همچنین از آنجا که مخاطبان نسبت به دریافت مستقیم پیام و خواسته‌های این رسانه‌ها مقاومت نشان می‌دهند، این رسانه‌ها بدون موضع‌گیری آشکار، منظور و پیام خود را در قالب موضوعاتی به ظاهر بی‌ارتباط یا دوپهلو، بیان می‌کنند. این متخصصان عملیات روانی می‌دانند که پس از مدتی فقط اجمال پیام در ذهن مخاطبان باقی می‌ماند، به همین اساس در مراحل بعدی با استفاده از این حافظه، منظور و پیام اصلی خود را به آنان منتقل می‌کنند [۱۱]. این روش در راستای این باور است که اگر طرح عملیات اجراشده در تضاد و تناقض با بنیان‌ها و عقاید ریشه‌دار مخاطبین باشد، هراندازه هم از استدلال و منطق قوی برخوردار باشد، احتمالاً موفقیت چندانی کسب نخواهد کرد. درصورتی که که اگر تضاد و تناقض پیام با عقاید مخاطبین به راحتی قابل تشخیص نباشد، هرچند که از استدلالی قوی برخوردار نباشد، امکان پذیرش آن بیشتر است.

بنابراین رسانه‌های تعاملی مذکور با استفاده از ضعف سواد رسانه‌ای و تفکر انتقادی مخاطب به شکل‌دهی احساسات و رفتار خودتخریب‌گر در کاربر اقدام می‌نمایند [۱۲]. کارکنان دانشگاه‌های نظامی به عنوان یک گروه از مصرف‌کنندگان رسانه‌های تعاملی با دسترسی به تکنولوژی‌های نوین ارتباطی، همچون سایر افراد در معرض آسیب‌های حاصل از طوفان رسانه‌ای از قبیل خودتخریبی قرار دارند [۱۳]. همچنین این افراد همانند دیگر نهادهای انتظامی روزمره با موقعیت‌های غیرقابل پیش‌بینی و تنش‌زا که فشارهای روانی زیادی را بر ایشان تحمیل می‌کند، مواجه هستند. از سویی، نوع وظایف شغلی و اخذ تصمیمات سخت در شرایط غیرمنتظره، ایشان را در برخی از موارد دچار تردید، نگرانی، شرم و گناه در خصوص این تصمیمات می‌نماید که در صورت خودتخریبی این فشار را بر آنان دوچندان می‌سازد [۱٤]. همچنین دانشگاه به عنوان یک نهاد فرهنگی تأمین‌کننده کارکنان، نیازمند ارائه آموزش به کارکنان با قابلیت تفکر انتقادی در برابر اطلاعات ارائه‌شده از سوی رسانه‌های جمعی به واسطه احراز سواد رسانه‌ای است. در این راستا به ارائه پروتکلی مداخله‌ای به منظور ارتقای این توانمندی در کارکنان یک دانشگاه نظامی اقدام شد. در این پژوهش کوشش شد تا به کمک مداخله‌ای ناظر بر مهارت‌آموزی، پذیرش و

اعتباربخشی به هیجانات به درمان رفتارهای خودتخریب‌گرانه و غیرانطباقی در گروه تحت مداخله بپردازد. بدنه اصلی این مداخله، حول محور شناسایی مشکل، یادگیری و بکارگیری و مهارت‌های انطباقی و کمک به ایشان برای شکستن و فایق‌آمدن بر این چرخه معیوب است [۱۵]. از این رو به منظور جبران اثرات مخرب محتوای ارائه‌شده از سوی رسانه‌ها، ارائه پروتکل حمایتی به منظور کاهش خودتخریبی و ارتقای سواد رسانه‌ای در کارکنان دانشگاه مورد مطالعه ضرورت پیدا نمود. بنابراین هدف از این مطالعه، بررسی اثربخشی پروتکل مداخله‌ای-حمایتی بر خودتخریبی و سواد رسانه‌ای در کارکنان یک دانشگاه نظامی بود.

مواد و روش‌ها

روش پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و در گروه طرح‌های شبه‌آزمایشی با گروه گواه و آزمایش است که به صورت پیش‌آزمون و پس‌آزمون انجام شد. جامعه آماری این پژوهش تمامی کارکنان یک دانشگاه نظامی در سال ۱۴۰۰- ۱۳۹۹ بود. پس از جلب رضایت و موافقت افراد، آزمون‌های سواد رسانه‌ای و خودتخریبی برگزار شد. ۴۰ نفر از کارکنان به شیوه غیراحتمالی از میان افرادی که در آزمون خودتخریبی نمره بالاتر از ۶۲ و در آزمون سواد رسانه‌ای نمرات پایین تر از ۶۰ (سواد رسانه‌ای محدود) داشتند، به عنوان نمونه انتخاب شدند. ملاک‌های ورود به مطالعه عدم مشارکت در برنامه مداخله‌ای مشابه و ملاک‌های خروج از مطالعه، عدم رضایت شرکت‌کننده و غیبت بیش از دو جلسه از جلسات مداخله بود. در مرحله بعدی افراد با توجه به جدول اعداد تصادفی، به دو گروه ۲۰نفره تقسیم‌بندی شدند. نمونه‌های گروه آزمایش و کنترل از نظر سن، جنسیت و تحصیلات همتراز بودند. ابزارهای گردآوری داده‌ها در این پژوهش، پرسش‌نامه رفتارهای خودتخریب‌گرانه *آقامحمدیان شعرباف* و *مرادیان* [۱] و پرسش‌نامه سواد رسانه‌ای *فلسفی* [۱۶] بود.

پرسش‌نامه رفتارهای خودتخریب‌گرانه: این پرسش‌نامه توسط *آقامحمدیان شعرباف*، *مرادیان و باانصاف* طراحی شده و شامل ۳۱ سئوال است [۱]. این مقیاس به صورت فهرستی از رفتارهای خودتخریب‌گرانه است که ابتدا با بلی یا خیر نوع رفتار را مشخص می‌کند. نمره‌گذاری پرسش‌نامه پنج‌گزینه‌ای است و نمرات صفر تا چهار را به خود اختصاص می‌دهند. نمره صفر به مواردی که گزینه هیچ را علامت زده است تعلق می‌گیرد و نمره چهار نیز به مواردی که گزینه به‌شدت را مد نظر دارد، تعلق می‌گیرد. نقطه برش این پرسش‌نامه ۶۲ است. شواهد مربوط به اعتبار و روایی از تحقیقی که روی ۸۷۳ نفر از دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد انجام شده، به‌دست‌آمده و برای سنجش اعتبار پرسش‌نامه از آلفای کرونباخ استفاده شده است. مقدار ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۳۶ است که دلالت بر اعتبار مقیاس اندازه‌گیری قوی در این پرسش‌نامه دارد. همچنین روایی محتوای پرسش‌نامه به تأیید متخصصان این امر، اساتید و کارشناسان روان‌شناس دانشگاه فردوسی رسیده است [۱]. در این پژوهش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به‌دست آمد.

پرسش‌نامه سواد رسانه‌ای *فلسفی*: این پرسش‌نامه برای سنجش سواد رسانه‌ای، توسط *فلسفی* ساخته شده است [۱۶]. این پرسش‌نامه به صورت ۲۰سؤالی است و پنج زیرمقیاس درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای، آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای، گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای، نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای و تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای را شامل می‌شود. نمره‌گذاری این پرسش‌نامه بر روی یک پیوستار از یک تا پنج است. حداقل و حداکثر امتیاز این پرسش‌نامه ۲۰ و ۱۰۰ است. هرچه امتیاز حاصل‌شده از این پرسش‌نامه بیشتر باشد، نشان‌دهنده میزان بیشتر سواد رسانه‌ای خواهد بود و بالعکس. نقطه برش این پرسش‌نامه ۶۰ است. برای تعیین اعتبار ابزار از تکنیک اعتبار صوری استفاده شد و کارشناسان، اعتبار پرسش‌نامه را تأیید کردند. در تحقیق *فلسفی* [۱۶] روایی صوری و محتوایی این ابزار توسط اساتید مورد تأیید قرار گرفته است و پایایی آن با روش آلفای کرونباخ برای کل پرسش‌نامه و برای هرکدام از زیرمقیاس ها بالاتر از ۰/۷ گزارش شده است. در این مطالعه ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۱ به‌دست آمد.

برای جمع‌آوری داده‌ها پرسش‌نامه‌ها به شکل بسته در اختیار نمونه‌های آماری قرار گرفت. پروتکل حمایتی مداخله‌ای شامل کارگاه‌های آموزش گروهی به مدت ۱۰ جلسه و به صورت ۲ جلسه در هفته در پنج هفته متوالی (یک جلسه در هفته جلسات مداخله‌ای حمایتی و یک جلسه در هفته مرتبط با سواد رسانه‌ای) بود که برای گروه آزمایش اجرا شد (جدول ۱ و ۲). همچنین افراد گروه آزمایش پرسش‌نامه‌های مذکور را بعد از پروتکل مداخله‌ای طراحی‌شده، تکمیل نمودند. پس از پالایش داده‌ها و کنار گذاشتن پرسش‌نامه‌های ناقص، داده‌های گردآوری‌شده مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفتند.

جدول ۱) محتوای جلسات گروهی مداخله‌ای-حمایتی برای خودتخریبی [۱۷]

جلسه	محتوای جلسه
اول	معارفه و آشنایی با سایر اعضای گروه، آماده‌سازی افراد نمونه از طریق توضیحات مقدماتی و شرح علل ایجاد خودتخریبی، پیامدهای کوتاه‌مدت و بلندمدت و اثرات ناشی از خودتخریبی، لزوم مهار رفتارهای خودتخریب‌گرانه، آموزش مهارت های پرت کردن حواس با استفاده از تمرین ذهن‌آگاهی، تهیه فهرست فعالیت‌های لذت‌بخش و گنجاندن آن در برنامه هفتگی
دوم	بررسی افکار و احساساتی که منجر به خودتخریبی می‌شوند. توضیح و شناساندن پاسخ‌های مقابله‌ای با پیامدهای منفی همچون اضطراب، خشم و افسردگی، تشویق به تفکر و صحبت در مورد احساسات و نحوه تفکر، روش‌های تعامل و معاشرت با دیگران، تعیین تکلیف خانگی برای یادداشت افکار و احساسات خود.
سوم	پاسخ به سئوالات مرتبط، کاهش آسیب‌پذیری بدنی در مواردی همچون پرخوری و کم‌خوری، ورزش، بیماری‌های بدنی، بهداشت خواب، تنش و فشار بدنی، شناسایی رفتارهای خودتخریبی، نظارت بر خود بدون قضاوت، تمرین خلاقیت به روش بارش فکری مثبت (روش‌های بهبود مشکل مطرح‌شده)، طرح یک مشکل در خصوص رفتارهای خودتخریب‌گرانه به انتخاب افراد گروه و انتخاب ایده‌های ارزشمند و مفید (اقتباس از کتاب روش خلاقیت، وکیلی ۱۳۸۵)
چهارم	پرسش و پاسخ در خصوص جلسه قبل، آموزش تنظیم هیجان (تشخیص هیجان، کاهش آسیب‌پذیری و رنج هیجانی، افزایش هیجان مثبت)، تغییر عواطف از طریق عمل متضاد با عاطفه اخیر، آموزش و تمرین خلاقیت به روش بارش فکری منفی (روش‌های پیچیده و لاینحل‌کردن مشکل) با طرح یک مشکل به انتخاب اعضای گروه برای شناسایی و حذف رفتارها و بازخوردهای نامناسب
پنجم	افزایش کارآمدی بین‌فردی (حفظ و تداوم روابط، علاقمندی و غیره)، (طرح تفاوت‌های فردی و آموزش مهارت‌های فردی مهم (توصیف و بیان، ابراز وجود، اعتماد به نفس، مذاکره و عزت‌نفس) آموزش تمرین تنفسی برای کنترل تنش به صورت عملی، جمع‌بندی و مرور جلسات قبل و اجرای پس‌آزمون

ملاحظات اخلاقی: با رعایت اصول اخلاقی و محرمانه بودن اطلاعات پرسش‌نامه و رعایت حقوق شرکت‌کنندگان مبنی بر توانایی خروج از پژوهش در هر زمان به صلاحدید خود افراد، پژوهش انجام شد.

جدول ۲) رئوس مطالب محتوای کارگاه آموزشی دانش رسانه‌ای [۱۸]

جلسه	محتوای جلسه
اول	آشنایی با ویژگی‌های محتواهای فضای مجازی، مهارت‌های جستجو و استفاده از منابع رسانه‌ای
دوم	ویژگی‌های رسانه‌های مختلف مانند رادیو، تلویزیون، فیلم، روزنامه، مجله و انواع رسانه‌های فضای مجازی، مهارت برنامه‌ریزی و مدیریت زمان جهت دسترسی و استفاده از رسانه
سوم	نحوه تاثیرگذاری رسانه‌ها بر مخاطب، مهارت تحلیل پیام‌های رسانه‌ای
چهارم	نقد شیوه‌های متداول اقناع مخاطب در رسانه‌ها، تحلیل پیام‌های مخ رسانه‌ها باتوجه به ارزش‌های حاکم بر جامعه
پنجم	شناسایی و نقد جهت‌گیری‌های سیاسی و ایدئولوژیک در تبلیغات رسا شیوه‌های نقد رسانه‌ها و فضاهای مجازی

تجزیه و تحلیل آماری: ابتدا پیش‌فرض‌های اساسی تحلیل کواریانس ازجمله پیش‌فرض‌های همخطی چندگانه، همگنی واریانس‌ها، همگنی شیب رگرسیون‌ها و نرمال‌بودن متغیرهای وابسته، مورد بررسی قرار گرفت. جهت استفاده صحیح از آزمون‌ها و روش‌های آماری، با استفاده از ضرایب چولگی و کشیدگی توزیع متغیرهای مورد مطالعه مشخص گردید. قبل از بررسی فرضیه اصلی مبنی بر اثربخشی پروتکل مداخله‌ای-حمایتی بر خودتخریبی و سواد رسانه‌ای در جامعه مورد مطالعه، پیش‌فرض رویکرد تحلیل واریانس چندمتغیره بررسی شد. به منظور سنجش پیروی بردار متغیرهای وابسته از یک توزیع نرمال چندمتغیره و برابری ماتریس‌های واریانس-کوواریانس از آزمون ام باکس استفاده شد. با توجه به نرمال‌بودن توزیع داده‌ها جهت بررسی فرضیات و سئوالات تحقیق، از آزمون تحلیل کوواریانس استفاده شد. این مطالعه به کمک نرم‌افزار SPSS 26 انجام شد.

یافته‌ها

از میان ۴۰ شرکت‌کننده در پژوهش، سن ۵۷/۵ درصد از افراد بین ۲۰ تا ۳۰ سال (۲۳ نفر)، ۲۵ درصد از افراد بین ۳۱ تا ۴۵ سال (۱۰ نفر) بودند و ۱۷/۵ درصد بیش از ۴۵ سال داشتند. ۵۷/۵ درصد (۲۳ نفر) از نمونه‌ها مرد و ۴۲/۵ درصد زن بودند. ۷۵ درصد (۳۰ نفر) متأهل و ۲۵ درصد مجرد بودند. بیشترین فراوانی تحصیلات مربوط به افراد دارای کارشناسی بود که ۵۰ درصد از وزن کل را شامل می‌شد. پس از آن به ترتیب افراد با تحصیلات کارشناسی ارشد (۲۷/۵ درصد؛ ۱۱ نفر)، کاردانی (۱۵ درصد؛ ۶ نفر) و دکتری (۷/۵ درصد؛ ۳ نفر) بیشترین فراوانی را داشتند.

میانگین نمرات خودتخریبی گروه کنترل در دو حالت پیش‌آزمون (۱۰۷/۴۵±۲۰/۸۵) و پس‌آزمون (۱۰۹/۸۵±۱۷/۰۵) تقریباً یکسان بود و تفاوت قابل توجهی دیده نمی‌شد. اما در گروه آزمایش میانگین نمرات خودتخریبی در حالت پس‌آزمون (۷۷/۱۵±۷۵/۰۹) اختلاف قابل توجهی با پیش‌آزمون (۱۱۵/۱۴±۵۰/۳۵) داشت (جدول ۳). همچنین در گروه کنترل و در وضعیت پیش‌آزمون میانگین نمرات سواد رسانه‌ای افراد برابر با ۴۷/۸±۳۵/۷۱ و در مرحله پس‌آزمون برابر با ۴۵/۷۰±۶/۸۵ بود. در گروه آزمایش نیز در وضعیت پیش‌آزمون میانگین نمرات سواد رسانه‌ای افراد برابر با ۴۵/۳۰±۷/۸۱ و در مرحله پس‌آزمون برابر با ۶۲/۷±۶۰/۱۲ محاسبه شد (جدول ۴).

جدول ۳) شاخص‌های توصیفی خودتخریبی در زمان‌های پیش‌آزمون و پس‌آزمون در دو گروه کنترل و آزمایش

متغیر	گروه های آماری	وضعیت آزمایش	M	SD	کمترین نمره	بیشترین نمره
خود تخریبی	کنترل	پیش آزمون	۱۰۷/۴۵	۲۰/۸۵	٦۷	۱٤۲
		پس آزمون	۱۰۹/۸۵	۱۷/۰۵	۷٦	۱٤۷
	آزمایش	پیش آزمون	۱۱۵/۵۰	۱٤/۳۵	۷۵	۱۳۳
		پس آزمون	۷۷/۷۵	۱۵/۰۹	٤۵	۹٦

جدول ۴) شاخص‌های توصیفی سواد رسانه‌ای در زمان‌های پیش‌آزمون و پس‌آزمون در دو گروه کنترل و آزمایش

متغیرها	گروه های آماری	وضعیت آزمایش	M	SD	کمترین نمره	بیشترین نمره
سواد رسانه‌ای	کنترل	پیش آزمون	٤۷/۳۵	۸/۷۱	۲۷	٦۱
		پس آزمون	٤۵/۷۰	۶/۸۵	۳٤	٦۱
	آزمایش	پیش آزمون	٤۵/۳۰	۷/۸۱	۳۲	٦٤
		پس آزمون	٦۲/٦۰	۷/۱۲	٤۹	۷۷

چون همبستگی بین دو متغیر خودتخریبی و سواد رسانه‌ای در مرحله پیش‌آزمون کمتر از حد مرزی ۰/۹ برآورد شد، فرض بدون مشکل بودن هم‌خطی چندگانه تأیید شد. همچنین سطح معناداری متغیرهای خودتخریبی و سواد رسانه‌ای به ترتیب برابر با ۰/۴۲۶ و ۰/۰۵۱ و سطوح معناداری بیشتر از ۰/۰۵ به‌دست آمدو فرض همگنی واریانس متغیرها تأیید شد. تعامل متغیرهای کمکی (پیش‌آزمون‌ها) و وابسته (پس‌آزمون‌ها) در سطوح عامل معنادار نبود، چراکه سطوح معناداری بیشتر از مقدار ۰/۰۵ محاسبه شد. بنابراین فرض همگنی رگرسیون‌ها در پیش‌آزمون و پس‌آزمون متغیرها در گروه‌های کنترل و آزمایش تأیید شد (جدول ۵). چولگی و کشیدگی همه متغیرها در بازه (۲+ و ۲-) به‌دست آمد که نشانگر نرمال‌بودن توزیع داده‌های همه متغیرها بود.

جدول ۵) نتایج آزمون همگنی شیب‌های رگرسیون

متغیرها	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
خودتخریبی	۱۵۱/۰٤۸	۱	۱۵۱/۰٤۸	۰/۸٤۷	۰/۳٦۳
سواد رسانه‌ای	۸/۰٦۵	۱	۸/۰٦۵	۰/۳۲۷	۰/۵۷۱

در مرحله بعدی جهت بررسی اثربخشی طراحی پروتکل مداخله ای–حمایتی بر خودتخریبی و سواد رسانه‌ای و وجود دو گروه کنترل و آزمایش با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون از تحلیل کوواریانس برای بررسی فرضیات استفاده شد. با توجه به نمرات خودتخریبی نمونه‌ها در گروه کنترل و آزمایش (جدول ۱)، سطح

معناداری متغیر گروه (آماره آزمون برابر با ۷۰/٤۱۷ و سطح معناداری برابر با ۰/۰۱) از ۰/۰۵ کمتر بود و با کنترل پیش‌آزمون، میانگین نمره خودتخریبی در دو گروه کنترل و آزمایش متفاوت بود. همچنین مجذور اتا و میزان اثر یا تفاوت گروه آزمایش برابر با ۰/٦٥٦ بود که به این معنا بود که ٦٥/٦٪ از تفاوت‌های فردی در نمرات متغیر وابسته خودتخریبی مربوط به متغیر گروه بود. همچنین توان آماری نیز برابر با یک محاسبه شد که مشخص کننده توان بالای این آزمون بود. همچنین بر اساس یافته‌های تحقیق میانگین نمرات خودتخریبی پس از پروتکل مداخله ای-حمایتی در گروه آزمایش کاهش داشت و این کاهش به لحاظ آماری نیز معنادار تشخیص داده شد. بنابراین فرضیه اول مبنی بر اثرگذاری طراحی پروتکل مداخله ای-حمایتی بر خودتخریبی با احتمال ۹۵ درصد تأیید شد (جدول ٦)

جدول ٦) آزمون‌های اثرات بین آزمودنی‌ها در متغیر خودتخریبی در دو گروه کنترل و آزمایش

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری	اندازه اثر	توان آزمون
پیش آزمون	۳۲۹۰/۱۲۷	۱	۳۲۹۰/۱۲۷	۱۸/٥۳٤	۰/۰۱	۰/۳۳٤	۰/۹۸۷
گروه	۱۲٥۰۰/۲۷٤	۱	۱۲٥۰۰/۲۷٤	۷۰/٤۱۷	۰/۰۱	۰/٦٥٦	۱/۰۰۰
خطا	٦٥٦۸/۱۷۳	۳۷	۱۷۷/٥۱۸				
کل	۳۲۷۱۰۰/۰۰۰	٤۰					

همچنین با توجه به نمرات سواد رسانه‌ای نمونه‌ها در گروه کنترل و آزمایش (جدول ۲)، بر اساس نتایج سطح معناداری متغیر گروه (آماره آزمون برابر با ۱۳۳/۹۹٦ و سطح معناداری برابر با ۰/۰۱) از ۰/۰۵ کمتر بود و با کنترل پیش‌آزمون، میانگین نمره سواد رسانه‌ای در دو گروه کنترل و آزمایش تفاوت داشت. ضمناً مجذور اتا و میزان تأثیر یا تفاوت گروه آزمایش برابر با ۰/۷۸٤ بود که به این معنا بود که ۷۸/٤٪ از تفاوت‌های فردی در نمرات متغیر وابسته سواد رسانه‌ای مربوط به متغیر گروه بود. همچنین توان آماری نیز برابر با یک محاسبه شد که مشخص‌کننده توان بالای این آزمون بود. یافته‌های تحقیق نشان داد که میانگین نمرات سواد رسانه‌ای پس از پروتکل مداخله‌ای-حمایتی در گروه آزمایش افزایش معنادار یافت. بنابراین فرضیه دوم تحقیق مبنی بر اثرگذاری طراحی پروتکل مداخله‌ای-حمایتی بر سواد رسانه‌ای با احتمال ۹۵ درصد تأیید شد (جدول ۷).

سطح معناداری آزمون ام باکس برابر با ۰/۹۰۳ و بزرگتر از ۰/۰۵ به‌دست آمد که نشان‌دهنده برابری ماتریس‌های کوواریانس مشاهده‌شده متغیرهای وابسته در بین گروه‌های مختلف بود و پیش‌فرض استفاده از تحلیل کوواریانس چندمتغیره تأیید شد. بر اساس نتایج تحلیل کوواریانس چندمتغیره (آماره آزمون برابر با ۷٦/۸٤۹ و سطح معناداری برابر با ۰/۰۱)؛ از آنجایی که سطح معناداری همه آزمون‌ها (پیلای، لاندای ویلکز، اثر هتلینگ و بزرگترین ریشه روی) از ۰/۰۵ کمتر بود، با کنترل پیش‌آزمون‌ها اثر گروه در مدل معنادار بود. همچنین مجذور اتا برابر با ۰/۸۷۴ بود. توان آماری نیز برابر با یک محاسبه شد که مشخص‌کننده توان بالای این آزمون بود. بنابراین فرضیه کلی تحقیق مبنی بر اثربخشی پروتکل مداخله‌ای-حمایتی بر خودتخریبی و سواد رسانه، مورد تأیید قرار گرفت.

جدول ۷) آزمون‌های اثرات بین آزمودنی‌ها در متغیر سواد رسانه‌ای در دو گروه کنترل و آزمایش

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری	اندازه اثر	توان آزمون
پیش آزمون	۹٦۲/۱۷۷	۱	۹٦۲/۱۷۷	۷۸٥/۳۹	۰/۰۱	۰/٥۱۸	۱/۰۰۰
گروه	٦۰۲/۳۲٤۰	۱	٦۰۲/۳۲٤۰	۹۹٦/۱۳۳	۰/۰۱	۰/۷۸٤	۱/۰۰۰
خطا	۸۲۳/۸۹٤	۳۷	۱۸٤/۲٤	–	–	–	–
کل	۱۲۲۰۰۲/۰۰۰	٤۰	–	–	–	–	–

بحث

هدف از این مطالعه، بررسی اثربخشی پروتکل مداخله‌ای-حمایتی بر خودتخریبی و سواد رسانه‌ای در کارکنان یک دانشگاه نظامی بود. یافته‌های پژوهش مبنی بر تأیید فرضیه مبتنی بر اثرگذاری پروتکل مداخله‌ای–حمایتی بر خودتخریبی بود. اگرچه تاکنون پژوهشی در خصوص برنامه مداخله‌ای به منظور کاهش خودتخریبی مصرف‌کنندگان رسانه‌های اجتماعی انجام نشده است؛ اما در بخش‌های مرتبط با اثرات طوفان رسانه‌ای بر سلامت روان و رفتارهای خودتخریب‌گرانه مطالعاتی انجام شده که به آن اشاره خواهد شد. این بخش از یافته‌ها با پژوهش‌های بسیاری همخوانی دارد [۲۸-۱۹].

یافته‌های پژوهش *خجسته* و میرحسینی [۱۹] نشان داده است که عضویت در شبکه‌های اجتماعی مجازی با ابعاد هویت ملی، دینی، سلامت روان و نشانه‌های جسمانی و کارکرد اجتماعی، رابطه معناداری دارند. نتایج به‌دست‌آمده از پژوهش *پورجبلی* و *رضایی* [۲۰] نشان می‌دهد که بین میزان ساعات استفاده از شبکه‌های مجازی و میزان انسجام خانواده رابطه معکوس و معنادار وجود دارد. نتایج پژوهش *متانی* وهمکاران [۲۱] نشان داده است که بین میزان استفاده از رسانه‌های ماهواره‌ای، سایت‌های اینترنتی، شبکه‌های اجتماعی مجازی با احساس امنیت اجتماعی رابطه معکوس وجود دارد. نتایج تحقیقات *فرهادی‌نیا* و همکاران [۲۲] نشان می‌دهد که بین اعتیاد به اینترنت با سلامت عمومی و مؤلفه‌های آن ارتباط معناداری وجود دارد. *Lipschitz* و *Torous* [۲۳] دریافته‌اند که استفاده از رسانه‌های اجتماعی با اختلال خواب و تأخیر در خواب، مشکلات سلامت روانی مانند افسردگی، اضطراب و پرخاشگری مرتبط است. نتایج پژوهش *Wormwood* و همکاران [۲٤] نشان داده است که کلمات منفی و لحن عاطفی موجود در رسانه‌ها بر نگرانی، واکنش فیزیولوژیکی بیشتر در برابر تهدیدها و حساسیت ادراکی ضعیف‌تر در زمان پوشش خبری اثرگذار است. نتایج مطالعه *Tripathi* و همکاران [۲۵] نشان می‌دهد که اشتراک و تسهیم اطلاعات در رسانه‌های اجتماعی تأثیرات منفی بر عادات، سلامت روان و فعالیت‌های رفتاری کاربران دارد. *Tafawa* و همکاران [۲٦] نشان داده‌اند، قرارگرفتن در معرض رسانه‌های جمعی یک عامل تعیین‌کننده قوی در مصرف دخانیات است. نتایج پژوهش *Graham* [۲۷] نشان می‌دهد که اضطراب کاربران پس از تماشای اخبار افزایش می‌یابد این درحالی است که عاطفه مثبت کاهش می‌یابد. *Lau*، *Gabarron* و *Armayones* [۲۸] طیف وسیعی از نگرانی‌های ایمنی را برای مصرف‌کنندگان در رسانه‌های

اجتماعی شناسایی نموده‌اند: مواد مضر سلامتی (مانند بازاریابی نامناسب دخانیات)، نمایش عمومی رفتار ناسالم، پیام‌های بهداشت عمومی آلوده، تأثیر روانی ناشی از دسترسی به محتوای نامناسب، توهین‌آمیز یا مغرضانه رسانه‌های اجتماعی، و استفاده از رسانه‌های اجتماعی برای تحریف سیاست‌ها و برنامه‌های بودجه تحقیق. از این رو یک رویکرد مبتنی بر شواهد برای طراحی مداخلات رسانه‌های اجتماعی برای سلامت توصیه نموده‌اند. در تبیین یافته حاصل می‌توان به نظریات تزریقی گلوله‌ای و اثر بلع، جبر رسانه‌ای استناد نمود. دو نظریه تزریقی و گلوله‌ای برای پیام رسانه‌ای، اهمیت زیادی از نظر تأثیر بر مخاطب دارا هستند. نظریه گلوله‌ای اعتقاد دارد، پیام‌های رسانه‌ها همچون گلوله وارد مغز شده و تأثیر قوی بر ذهن و رفتار مخاطب می‌گذارد. اساس مدل گلوله‌ای را دو عامل محرک و عکس‌العمل تشکیل می‌دهد و جنبه شرطی‌شدن دارد. این نظریه مبتنی بر نگرش‌های روان‌شناسی است. بر اساس این نظریه‌ها، رسانه‌های تعاملی با اثرگذاری بر ذهن مخاطب رفتارهای خودتخریب‌گرانه را در وی تقویت و نهادینه می‌سازند [۲۹].

همچنین یافته‌ها حاکی از تأیید فرضیه مبنی بر تأثیر معنادار پروتکل مداخله‌ای–حمایتی بر سواد رسانه‌ای بود. این نتایج با یافته‌های پژوهش *بهادری خسروشاهی* و *برقی* [۳۰] و پژوهش *حسینی* و *جاهد* [۳۱] همخوانی دارد. بین سواد رسانه‌ای والدین و هویت اجتماعی با مصرف رسانه‌ای در نوجوانان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد [۳۰]. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داده است که متغیرهای دسترسی و استفاده از رسانه‌ها، توانایی تحلیل و ارزیابی، هویت فردی و اجتماعی، تفکر انتقادی به رسانه‌ها و برقراری ارتباط با پیام‌های رسانه‌ها می‌توانند مصرف رسانه‌ای را در نوجوانان پیش‌بینی کنند [۳۰]. جنگ نرم در انواع مختلف (رسانه‌ای، فکری و فرهنگی، اعتقادی و ارزشی) در قالب‌های مختلف و با استفاده از ابزارهای متنوعی ازجمله مطبوعات، کتاب‌ها، وبلاگ‌ها، گروه‌های اینترنتی، شبکه‌های ماهواره‌ای، بازارهای مد و لباس، انقلاب‌های رنگی مجازی و واقعی و فرقه‌های انحرافی شکل گرفته است که تأثیر آن در بین نخبگان و دانشگاهیان به دلیل ارتباط بیشتر و مستقیم‌تر آنها با جامعه اطلاعاتی بیشتر است [۳۱]. در تبیین این نتیجه می‌توان به نظریه‌های کاشت، تبلور و یادگیری اجتماعی اشاره داشت. نظریه تبلور بیان می‌کند که رسانه‌ها با برجسته‌سازی یک واقعه کوچک و اخذ نتایج استراتژیک از آن بر تعیین میزان اهمیت رویدادها نزد خوانندگان تأثیر می‌گذارد.

بر این اساس، رسانه‌ها با انتشار اخبار مبتنی بر مصرف به آن بها داده و مصرف را محور اندیشه مخاطبان قرار می‌دهند [۲۹].

با توجه به محدودیت‌های ابزار مداد و کاغذ، استفاده از شیوه‌های گردآوری مکمل مانند مصاحبه و مشاهده به منظور دسترسی به یافته‌های تکمیلی توصیه می‌گردد. با توجه به محدودیت‌های زمانی و مکانی، پژوهش در سایر مناطق جغرافیایی و بازه‌های زمانی و سایر دانشگاه‌ها انجام شود و به صورت مقایسه‌ای نتایج بررسی گردند. با توجه به فقدان مطالعات در خصوص اثرات مخرب رسانه‌های تعاملی و پدیده تکنیک میان گرگ‌ها بر خودتخریبی و سواد رسانه‌ای، پیشنهاد می‌شود که مطالعات بیشتری در این رابطه انجام پذیرد.

نتیجه‌گیری

پروتکل مداخله‌ای-حمایتی بر خودتخریبی و سواد رسانه‌ای در جامعه متأثر از طوفان رسانه‌ای اثربخش است. بنابراین بکارگیری از این پروتکل به منظور کنترل آسیب‌های ناشی از طوفان رسانه‌ای کاربردی است.

نکات بالینی و کاربردی در طب انتظامی: با توجه به اینکه نقص موجود در سواد رسانه‌ای کارکنان دانشگاه منجر به بروز خودتخریبی و عوارض روان‌شناختی می‌شود بنابراین پیشنهاد می‌شود دوره‌های ضمن خدمت جهت ارتقاء سواد رسانه‌ای برای کارکنان دانشگاه و واحدهای درسی در برنامه دانشجویان درنظر گرفته شود. همچنین تهیه و توزیع بروشور و پوستر در رابطه با بهبود و ارتقای سواد رسانه‌ای و خودتخریبی نیز کمک‌کننده است.

تشکر و قدردانی: این مقاله بر گرفته از یک رساله دکترا در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز است.

تعارض منافع: بدین‌وسیله نویسندگان مقاله تصریح می‌نمایند که هیچ‌گونه تعارض منافعی در قبال مطالعه حاضر وجود ندارد.

سهم نویسندگان: حمیدرضا عبدلی، جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها؛ معصومه آزموده، محمود طباطبایی و مهران صمدی، ارائه ایده و طراحی مطالعه. همه نویسندگان در نگارش اولیه مقاله و بازنگری آن سهیم بودند و با تأیید نهایی مقاله حاضر، مسئولیت دقت و صحت مطالب مندرج در آن را می‌پذیرند.

منابع مالی: پژوهش حاضر هیچ‌گونه حمایت مالی نداشت.

References

1- AghaMohammadianSharabaf H, Moradian Z, Baensaf N. Self-destructive behaviors and psychological correlates among students of Ferdowsi University of Mashhad. Res Clin Psychol Couns. 2012;2(2):5-24.[Persian]. https://dx.doi.org/10.22067/ijap.v2i2.3128

2- Jangi P, Ramak N, Sangani A. Comparative study of self-destructive behaviors, irrational beliefs, and emotional distress tolerance in two male groups of recovering from addiction to narcotics and stimulants. Iran J Forensic Med. 2019;24(4):17-22. [Persian]. https://sjfm.ir/browse.php?a_id=947&sid=1&slc_lang=en

3- Kim SB, Jang JI. The relationship between adolescents' stress coping behavior and gambling addiction: mediating effect of irrational belief of gambling. J Korea Acad Ind Coop Soc. 2016;17(4):85-91. doi:10.5762/KAIS.2016.17.4.85

4- Molavi Z, Qaedifard M. The role of media in the development of public relations. JPR.2012;83:20-5. [Persian]. http://ensani.ir/fa/article/download/304524.

5- Smailhodzic E, Hooijsma W, Langley D, Boonstra A. Social media use in healthcare:A systematic review of effects on patients and on their relationship with healthcare professionals.BMC Health Serv Res. 2016;16(1): 442–5. DOI:10.1186/s12913-016-1691-0.

6- Hamedi M. Socio-cultural factors related to students' media literacy. Media Stud. 2011;7(19):73-86. [Persian].

https://mediastudies.srbiau.ac.ir/article_4215.html
7- Kianeh P. Soft war psychological operations in the information age. 2016 1-15; Tehran Int Conf Manag Econ 21Century. [Persian]. https://www.sid.ir/fa/seminar/ViewPaper.aspx?ID=50720
8- Farrokhi M, Shahbazi A. Identifying the techniques of psychological operations of the Saudi media against the Islamic Republic of Iran in the Mena incident (Case study of Al-Arabiya, Kalma and Al-Sharq Al-Awsat news sites). Basij Strateg Stud. 2016;19(70):103-27. [Persian]. http://ensani.ir/fa/article/download/365687
9- Kalantari A, Hosseini H, Alipour A.Measuring The impact of gender on media consumption in Iran. J Women Dev Pplitics. 2012;10(4):79-99. [Persian]. https://www.researchgate.net/publication/342068615_The_impact_of_gender_on_media_consumption_in_Iran
10- Falsafi SGH .A comparative approach to media literacy in developing countries .Media Stud. 2015;9(24):159-74. [Persian]. https://mediastudies.srbiau.ac.ir/m/article_7046.html?lang=en
11- Roshan Del Arbatani T, Amiri A. A study of students' media consumption pattern and their influence on the media with the aim of police educational planning. Soc Secur Stud. 2011;25:83-105. [Persian]. https://www.sid.ir/fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=150525
12- Forghani MM, shamsaeinia R. Approach to the process of interaction between the mass media and new communication technologies; case study representation the resistance economy in Telegram channel and online website news agency close to dominant discourses. New Media Stud. 2017;3(10):209-58. [Persian]. Doi:10.22054/cs.2017.21482.210
13- Montazer Ghaem M, Haji Kazem Tehrani F. Media literacy and mothers' monitoring practices on adolescent satellite TV consumption. Rasaneh. 2014;25(4):19-44. [Persian]. magiran.com/p1380059.
14- Heravi M, Behzadi Nejad M, Saeid M. A Comparative study of emotion regulation among police university students and nonmilitary university students. J Police Med. 2021;10(3):219-24. [Persian]. Doi: 10.30505.10.3.217.
15- Lotfi Kashani F, Vaziri S. The effect of dialectical behavioral therapy in decreasing the symptoms of borderline personality disorder. J Tought Behav.Clin Psychol. 2013;8(28):27-36. [Persian]. https://jtbcp.riau.ac.ir/article_4.html?lang=en
16- Falsafi SGH.Investigating the relationship between media literacy and lifestyle (Case study: 15-18 year old high school adolescents in Tehran's sixth district). [dissertation] .Social Communication Sciences (MI): Islamic Azad University, East Tehran Branch; 2014.
17- Gholami S, Hassani F, Keshavarzi Arshadi F, Golshani F. The effectiveness of teaching dialectical behavior therapy skills on resilience of opium addicts in detoxification phase. J Mashhad Univ Med Sci. 2019;61(1):69-78. [Persian]. doi:10.22038/mjms.2019.13779
18- Sharifi Rahnemoo M, Seraji F, Sharifi Rahnemoo S. Media literacy needs of undergraduate students. Higher Edu Curric. 2018;9(18):71-93. [Persian]. http://www.icsajournal.ir/article_82902.html?lang=en
19- Khojasteh S, Mir Hosseini A. The relationship between social networks and mental health and national and religious identity of secondary high school students in district 1 of Kerman city. Iran J Edu Soc. 2018;11:99-112. [Persian]. http://health.1mrss.ir/health/5846390/html
20- Porjebeli R, Rezaei S. Investigating the relationship between use of virtual (social) networks and family cohesion among city of Naghade families. J Psychol Stud. 2018;10(38):21-42. [Persian]. https://www.sid.ir/en/Journal/ViewPaper.aspx?ID=652425
21- Matani M, Gholizadeh N, Rashidi E, Fallah A. The role and function of mass media in the sense of social security of citizens in Tehran. J Soc Sci. 2017;11(38):37-54. [Persian]. http://jss.iau-shoushtar.ac.ir/article_533405.html?lang=en
22- Farhadini M, Malekshahi F, Jalilvand M, Foroughi S, Rezaii S. Study of relatioship between the Internet addication and general health of students of Lorestan university of medical sciences in 2013. Yafte. 2016;17(4):62-74. [Persian]. https://yafte.lums.ac.ir/browse.php?a_id=2143&sid=1&slc_lang=en.
23- Lipschitz J, Torous J. Why you may want to swipe left on social media, Psychatr Time. 2020;37(3). https://www.psychiatrictimes.com
24- WormwoodID JB, Lin YR., Lynn SK, Barrett L F, Quigley K. Psychological impact of mass violence depends on affective tone of media content. PLOSONE. 2021;14(4). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0213891.
25- Tripathi M, Singh SH, Ghimire S, Shukla S, Kumar Sh .Effect of social media on human health. Virol Immunol J. 2018;2(2): 1-3.
1. https://www.researchgate.net/publication/323486379_Effect_of_Social_Media_on_Human_Health
26- Tafawa AO, Viswanath K ,Kawachi I, Williams DR. Mass media exposure, social stratification, and tobacco consumption among Nigerian adults. Cancer Causes Control. 2012;1:45–55. DOI:10.1007/s10552-012-9898-9
27- Graham CL. The psychological effects of TV News. psychlol today. 2012:1-5. https://www.psychologytoday.com/us/blog/why-we-worry/201206/the-psychological-effects-tv-news
28- Lau AY, Gabarron E, Armayones M. Social media in health – what ?are the safety concernsfor health consumers? .Health Inf Manag J. 2012;41(2):30-5. doi::10.1177/183335831204100204.
29- Sarukhani B, Safaei D. Violence in the Iranian press and its effect on the audience.QJS. 2005;1(3). [Persian]

30- Bahadori Khosroshahi J, Barghi I. Role of parents 'media literacy and social identity on students' media consumption. J New Media Sci. 2018;4(14):290-316. [Persian]. doi: 10.22054/nms.2018.20409.187

31- Hosseini M, Jahed H. Explaining the mission of academia and academics in combating soft warfare. Sci J Soft Power Stud. 2013:3(9):41-62. [Persian]. http://www.spba.ir/article_41411.html

این صفحه آگاهانه سفید گذاشته شده است